

๘๐ ช่วยกันรักษาศีล ๕ ได้ก็ถือว่าเป็นหมู่บ้านต้นแบบหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ยกตัวอย่าง ชุมชนบ้านพระบาทห้วยต้มที่กินมังสวิรัตกันทั้งหมู่บ้านเป็นต้น^๑

คณะสงฆ์จังหวัดลำพูนและองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนตลอดจนสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูนได้ร่วมกันดำเนินการจัดทำโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล ๕" จังหวัดลำพูนขึ้น โดยมีคณะสงฆ์ในจังหวัดเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนโครงการฯ เป้าหมายของโครงการ ครอบคลุม ทั้งจังหวัด จำนวน ๘ อำเภอ ๕๑ ตำบล ๕๗๕ หมู่บ้าน และประชากร ๔๐๔,๒๖๓ คน (ภายในระยะเวลา ๔ ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐) ซึ่งได้กำหนดกรอบความสำเร็จความเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประเภท หมู่บ้านนาร่อง คือต้องมีกิจกรรมการขยายผลของการรักษาศีล ๕ สู่มุ่บ้านเครือข่าย หรือครอบครัวเครือข่ายมีกิจกรรมส่งเสริมเจตคติการรักษาศีล ๕ เช่น คิดดี ทำดี พูดดี, การมีคู่ครองเพียงคนเดียว มีกิจกรรมส่งเสริมให้หมู่บ้านดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนักรู้กักเซ็ด ชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีกิจกรรมเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีประชากรในหมู่บ้าน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ เข้าร่วมกิจกรรมและโครงการสร้างความปรองดอง โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น สำหรับ หมู่บ้านต้นแบบมีการกำหนดกรอบความสำเร็จเช่นเดียวกัน แต่มีการเน้นให้ในพื้นที่หมู่บ้านจะต้องไม่มีร้านค้าจำหน่าย สุรา บุหรี่ มีกิจกรรมการนำครอบครัวเข้าวัด-ฟังธรรม-ปฏิบัติธรรม มีการประชาสัมพันธ์ และจะต้องมีประชากรในหมู่บ้าน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ^๒

พระครูวรปัญญาบุญต เจ้าคณะตำบลเหมืองจี้ เขต ๒ วัดเหมืองจี้หลวง และ พระครูบรรพตพัฒนโกศล เจ้าคณะตำบลเหมืองจี้ เขต ๑ วัดดอยกุศล ได้ประกาศให้เทศบาลตำบลเหมืองจี้ เป็นหมู่บ้านนาร่องรักษาศีล ๕ ทุกหมู่บ้าน ตามที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติร่วมกับคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม และภาคส่วนต่าง ๆ ดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดนใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยมีประชากรในหมู่บ้าน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ เข้าร่วมกิจกรรมและโครงการสร้างความปรองดอง ซึ่งเทศบาลตำบลเหมืองจี้มี ๑๔ หมู่บ้าน ได้เข้าร่วมโครงการในครั้งนี้

ศีล ๕ จัดได้ว่าเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการเสริมสร้างสันติภาพในหมู่บ้าน เพราะศีล ๕ จัดได้ว่าเป็นอภัยทานที่กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติและกลุ่มคนต่าง ๆ ไม่หว่าดระแวง และหวาดกลัวซึ่งกันและกันด้วยเหตุนี้ เราจะเริ่มต้นทำให้หมู่บ้านเป็นเขตอภัยทาน ซึ่งสะท้อนถึงการเป็นหมู่บ้านแห่งการอภัยคือการไม่หวาดกลัวซึ่งกันและกันเพราะเป็นการอยู่ร่วมกันเน้นความรัก เคารพ ให้เกียรติเพื่อนร่วมบ้าน การเคารพในทรัพยากรของบุคคล การเคารพในคู่ครอง การมีสัมมาวาจา และการมีสติไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุข ศีล ๕ เป็นศีลระดับต้นของคนทั่วไปคนเราอย่างน้อยต้องมีศีล ๕ ไว้สำหรับป้องกันตัวเพื่อไม่ให้ไปสู่อบาย การสมทานศีล ๕ ด้วยตนเองนี้ บางคนไม่รู้ไม่เข้าใจ คิดว่าการสมทานศีลต้องไปสมทานศีลรับศีลจาก

^๑ อานนท์ บุญมาตุ้ย. โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.sila5.com> [๗ ก.ค. ๒๕๕๘].

^๒ พกามาต ใจฉลาด. “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ นำประชาอยู่เย็นเป็นสุข”, *คมชัดลึก*. (๒๗ ส.ค. ๒๕๕๘): ๘.

พระสงฆ์ที่วัดเท่านั้นจึงจะเรียกว่ารักษาศีล ที่จริงแล้วเราสามารถสมาทานศีล ๕ ได้ด้วยตนเอง การขอสมาทานศีลนี้ เพื่อชำระจิตใจให้ผ่องแผ้ว ทำตนให้เป็นผู้บริสุทธิ์ทั้งกาย วาจา และใจ ศีลเป็นตัวยุติจิตที่เกิดขึ้นที่ใจ เป็นการตั้งใจงดเว้นจากการทำชั่วทางกาย วาจา การเว้นจากการทำบาปทั้งหลายนั้นแหละ เรียกว่า ศีลหรือตัวศีล หลังจากสมาทานศีลเสร็จแล้วศีลเกิดขึ้นตอนนั้นทันที เกิดขึ้นตลอดเวลาที่ตั้งใจรักษาศีลไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม เป็นการยกระดับจิตให้ไหลเข้าสู่กระแสบุญกระแสศีล จิตใจก็ปลื้มปิติยินดี อิ่มเอิบ เบิกบาน ไม่เศร้าหมอง เมื่อจิตไม่เศร้าหมองบุญก็เกิดขึ้นที่จิตเราก็ได้บุญ ถ้าหากเวลานั้นก็ไปสู่สุคติโลกสวรรค์ทันที แต่ถ้าหากผู้รับศีลล่วงละเมิดศีลข้อใดถือว่าศีลขาด การถือศีลมีข้อบกพร่อง ศีล ๕ ทั้ง ๕ ข้อ จะมีคำว่า เวระมณีทุกข้อ เวระมณี แปลว่า เจตนาอันเป็นเครื่องมือโดยเฉพาะในการกำจัดเวรออกไป เวรที่ควรกำจัดคือบาปกรรม ๕ อย่าง ได้แก่ การฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ การประพฤติดิฉินในกาม การพูดเท็จ การดื่มสุราเมรัย บาปกรรมทั้ง ๕ นี้จัดเป็นเวร เพราะเป็นการก่อเวรก่อภัยให้ผู้อื่น เป็นเหตุให้ได้รับทุกข์โทษในอบายภูมิ มีนรกเป็นต้น และพ้นจากอบายภูมิแล้ว บาปกรรมนั้นยังตามมาให้ผลต่อไปอีก เช่นทำให้เป็นคนมีอายุสั้น เป็นคนพิการแต่กำเนิด เป็นคนมีจิตวิปริตผิดเพี้ยน เป็นต้น

เทศบาลตำบลเหมืองจี้เป็นชุมชนขนาดใหญ่ประกอบด้วย ประชากรจำนวน ๑๔ หมู่บ้าน มีวัดจำนวน ๑๒ วัด ๑ อาราม ๒ สำนักสงฆ์ ดังสภาพปัจจุบันการอยู่ร่วมกันในสังคมหมู่บ้านย่อมต้องมีกฎ มีระเบียบ แต่ก็ยังดูแลไม่ทั่วถึงครอบคลุมจนทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาอาทิเช่น ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาการลักขโมย ปัญหายาเสพติด และปัญหาการเล่นการพนัน เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้เกิดจากการขาดการขัดเกลาทางสังคมหรือสถาบันครอบครัวดูแลไม่เต็มที่การขาดคุณธรรมจริยธรรมในการพัฒนาโดยการยึดหลักศีล ๕ ซึ่งเป็นศีลพื้นฐานอยู่แล้ว ดังที่ได้มีการปลุกตักกันอยู่ในขนาดนี้คือโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยผู้นำชุมชนจะต้องมีส่วนช่วยในการส่งเสริมบทบาทการรักษาศีล ๕ ให้ถึงพร้อมแก่ประชาชนให้อยู่ในกรอบ โดยประชาสัมพันธ์ห้ามเล่นการพนันต่างๆในงานมงคล และงานอวมงคล ตลอดจนควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดเวลาจัดงานเทศกาลรื่นเริง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวต้นเหตุให้เกิดปัญหาดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริม โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในเทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อที่จะได้นำผลจากการศึกษาวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งแนวคิด วิธีการ ข้อมูล และข้อเสนอแนะเพื่อการวางแผนพัฒนาโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในเทศบาลตำบลเหมืองจี้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประชาชนต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๒.๔ เพื่อศึกษาแนวทางของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ สภาพปัญหาและอุปสรรคของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีอะไรบ้าง

๑.๓.๔ ข้อเสนอแนะต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีอะไรบ้าง

๑.๓.๕ แนวทางของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พร้อมทั้งศึกษาประเด็นเกี่ยวกับ บทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ๒) ด้านการประชาสัมพันธ์ ๓) ด้านการรณรงค์การมีส่วนร่วม ๔) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมที่ดี

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อบทบาทการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในเทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ๒) ด้านการประชาสัมพันธ์ ๓) ด้านการรณรงค์การมีส่วนร่วม ๔) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมที่ดี

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร / ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้นำชุมชน จำนวน ๑๒๐ คน

สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญ จำนวน ๙ รูป/คน ประกอบด้วย

๑) เจ้าคณะตำบลเหมืองจี้ เขต ๑, ๒, เจ้าอาวาสในเทศบาลตำบลเหมืองจี้ จำนวน ๓ รูป

๒) ผู้บริหารเทศบาลตำบลเหมืองจี้ จำนวน ๓ ท่าน

๓) สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเหมืองจี้ จำนวน ๓ ท่าน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในเทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาในครั้งนี้ เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือน สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๘ ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้น ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ เพศของผู้นำมีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้นำในการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

สมมติฐานที่ ๒ อายุของผู้นำมีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้นำในการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

สมมติฐานที่ ๓ วุฒิการศึกษาของผู้นำมีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้นำในการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

สมมติฐานที่ ๔ อาชีพของผู้นำมีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้นำในการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

สมมติฐานที่ ๕ รายได้ของผู้นำมีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้นำในการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย

๑.๖.๑ **บทบาท** หมายถึง สิ่งที่ผู้นำชุมชนเทศบาลตำบลเหมืองจี้ ที่จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับตำแหน่งหรือหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นการแสดงพฤติกรรมตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๖.๒ **ผู้นำชุมชน** หมายถึง ผู้นำชุมชนเทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล

๑.๖.๓ **ความคิดเห็น** หมายถึง ความรู้สึก ทักษะ ของผู้นำชุมชนเทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการรณรงค์การมีส่วนร่วม ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมที่ดี

๑.๖.๔ **ส่งเสริม** หมายถึง เกื้อหนุน ช่วยเหลือสนับสนุนให้ดีขึ้น เช่น ส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมโครงการศีล ๕ ให้ยั่งยืน

๑.๖.๕ **โครงการ** หมายถึง กิจกรรมหรือแผนงานที่เป็นหน่วยอิสระหนึ่งที่ สามารถวิเคราะห์วางแผนและนำไปปฏิบัติ พร้อมทั้งมีลักษณะแจ้งชัดจนถึงจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด โดยแผนสำหรับกิจกรรมต่างๆ ต้องระบุวัตถุประสงค์ตามระยะเวลาที่กำหนด

๑.๖.๖ **หมู่บ้านรักษาศีล ๕** หมายถึง หมู่บ้านจำนวน ๑๔ หมู่บ้านในเทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๖.๗ **ประชาชน** หมายถึง ประชาชนเทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๖.๘ **แบบอย่างที่ดี** หมายถึง การเป็นบุคคลต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในการสร้างสรรค์ทำความดี การดำรงชีวิตด้วยความสุจริต

๑.๖.๙ **การประชาสัมพันธ์** หมายถึง การประกาศบอกกล่าวข้อมูลข่าวสารต่างๆให้ผู้คนได้รับทราบอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ข่าวสารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๑.๖.๑๐ **การรณรงค์การมีส่วนร่วม** หมายถึง การทำกิจกรรมให้สำเร็จอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยความร่วมมือจากประชาชนทุกภาคส่วนในการร่วมกันรณรงค์ส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๗ ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๗.๒ ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๗.๓ ทำให้ทราบแนวทางของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านศิลปิน ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๗.๔ ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านศิลปิน ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๑.๗.๕ นำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านศิลปิน ๕ ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน